

УДК 342.92

Бойко Ірина Володимирівна –

*кандидат юридичних наук,
доцент кафедри адміністративного права
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого*

Iryna V. Boiko –

*candidate of juridical sciences,
associate professor of administrative law department,
Yaroslav Mudryi National Law University*

Різун Роксолана Любомирівна –

*студентка магістратури
Інституту підготовки кадрів для органів юстиції України
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого*

Roksolana L. Rizun –

*Master's student of
Personnel Training Institute for the Bodies of Justice of Ukraine,
Yaroslav Mudryi National Law University*

Тарадуда Олена Євгенівна –

*студентка магістратури
Інституту підготовки кадрів для органів юстиції України
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого*

Olena Ye. Taraduda –

*Master's student of
Personnel Training Institute for the Bodies of Justice of Ukraine,
Yaroslav Mudryi National Law University*

Ініціювання адміністративної процедури

У статті проаналізовано стадію ініціювання адміністративної процедури. З'ясовано, які процедурні дії вчиняються на цій стадії, як вони різняться в залежності від виду адміністративної процедури – заявної та втручальної. Виокремлено процедурні рішення, що приймаються на стадії ініціювання.

Ключові слова: адміністративна процедура, ініціювання адміністративної процедури, стадія адміністративної процедури.

В статті здійснено аналіз стадії ініціювання адміністративної процедури. Вияснено, які процедурні дії вчиняються на цій стадії, як вони різняться в залежності від виду адміністративної процедури – заявної та втручальної. Виокремлено процедурні рішення, що приймаються на стадії ініціювання.

Ключевые слова: административная процедура, иницирование административной процедуры, стадия административной процедуры.

I.V. Boiko, R.L. Rizun, O.Ye. Taraduda Initiation of Administrative Procedure

The article analyzes the stage of initiation of the administrative procedure. It is determined what procedural actions are taken at this stage, how they differ depending on the type of administrative procedure - the applicant and the intermediary. The procedural decisions taken at the stage of initiation are singled out. The beginning of the administrative procedure varies according to its type. In the declared procedure initiation of proceedings is carried out by submitting an application or complaint by a private person to a public administration official authorized to consider and resolve issues raised in such an appeal. Intervention procedure begins with the publication of a management decision, which requires a private person to comply with the obligation imposed on him by law, and the notification of a private person on the issuance of an act. A person cannot be refused acceptance and registration of the application. This provision guarantees the person the right to apply to the administrative body and reduce the number of unjustified refusals to accept and register applications. Since the registration of the application, the administrative case is considered to be violated. Optional stages at the stage of initiating the procedure are the abandonment of the application without movement, submission of the application for membership. Upon completion of the stage of initiation, a procedural decision is made on the further movement of the administrative case or on the refusal to satisfy the right. The decision to refuse is an act that an individual can challenge in an administrative or judicial manner. An administrative decision initiating an interim procedure may also be appealed to its addressees by administrative or judicial procedure.

Keywords: administrative procedure, initiation of an administrative procedure, stage of the administrative procedure.

Постановка проблеми. Розвиток в Україні демократичного суспільства, становлення правової держави потребують вироблення й прийняття правил, які б регламентували відносини між публічною адміністрацією та приватною особою з приводу реалізації останньою належного їй суб'єктивного публічного права або виконання обов'язку таким чином, щоб якнайліпше врахувати інтереси приватної особи і унеможливити порушення її прав.

Сукупність означених правил утворює законодавство про адміністративну процедуру. Перші такі законодавчі акти були прийняті в 1925 р. в Австрії, в 1946 р. у Сполучених Штатів Америки, в 1977 р. у Федеративній Республіці Німеччина. Серед країн ЄС нині лише Румунія немає загального закону про адміністративну процедуру. Натомість у деяких чинною є їх друга або навіть третя редакція.

У сучасній науці адміністративного права відбувається пошук моделей правового регулювання суспільних зв'язків, які б найбільше задовольнили потреби суспільства і держави в побудові таких відносин, щоб держава служила людині, права та свободи якої були для неї головним ціннісним орієнтиром. Останнім часом у вітчизняній науці адміністративного права спостерігається формування інституту адміністративної процедури [1]. У системі

адміністративного права йому відводять центральне місце [2, с. 242].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У зв'язку з цим вельми актуальними є дослідження проблематики правової регламентації відносин приватних осіб і публічної адміністрації. Наукові розвідки у цій царині здійснюють І.В. Бойко, О.Т. Зима, Р.С. Мельник, О.М. Соловйова, В.П. Тимощук, А.М. Школик і деякі інші вчені.

Невирішені раніше проблеми. Як правило, найбільш значиме управлінське рішення – адміністративний акт – приймається на стадії розгляду адміністративної справи. Саме в такому акті вирішується питання про надання прав або покладення обов'язків на приватну особу. Поза увагою науковців залишаються дослідження інших стадій адміністративної процедури, в ході яких суб'єкт публічного адміністрування може приймати рішення, що відіграють значиму роль для подальшого руху провадження та змінюють правове становище приватної особи.

Мета. У статті проаналізуємо змістовне наповнення стадії ініціювання адміністративної процедури. Зокрема, виокремимо процедурні дії та етапи цієї стадії, окреслимо процедурні рішення, що можуть прийматися на цій стадії

Виклад основного матеріалу. Переважна чисельність норм адміністративного права

регламентує діяльність суб'єктів, наділених владними управлінськими повноваженнями. Для того, щоб такі суб'єкти добросовісно виконували покладені на них завдання, їх поведінка має бути врегульована правом. Довіра приватної особи до того, що представник влади буде діяти таким чином, як це передбачено законом, забезпечується, в першу чергу, через впорядковану процедуру. І саме норми адміністративного права призначені регламентувати «організацію структури та організацію руху процедури» [3, с. 12 – 13].

Основні ідеї адміністративної процедури сформульовані в нормах Конституції України. Так, ст. 19 встановлює, що правовий порядок в Україні ґрунтується на засадах, відповідно до яких ніхто не може бути примушений робити те, що не передбачено законодавством. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України. Ця норма Основного Закону окреслює принципові засади відносин державних органів із приватними особами.

Базовою для права адміністративної процедури є також ст. 40 Конституції України: «усі мають право направляти індивідуальні чи колективні письмові звернення або особисто звертатися до органів державної влади, органів місцевого самоврядування та посадових і службових осіб цих органів, що зобов'язані розглянути звернення і дати обґрунтовану відповідь у встановлений законом строк».

Нині в Україні відсутній загальний закон про адміністративну процедуру. Частково його роль виконує Закон України «Про звернення громадян». Прийнятий більш, ніж 20 років тому, на той час він відіграв вельми прогресивну роль у забезпеченні права громадян на звернення. Сьогодні варто констатувати, що норми Закону України «Про звернення громадян» не регламентують порядок розгляду звернень юридичних осіб, встановлені ним правила відносин між громадянином і державним органом, органом місцевого самоврядування, їх посадовими і службовими особами, не відповідають європейським принципам і стандартам.

Необхідність у прийнятті загального законодавчого акту про адміністративну

процедуру також пов'язана із узятимися Україною зобов'язаннями за Угодою про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, що була ратифікована Законом України від 16 вересня 2014 року та набула чинності 1 вересня 2017 року. В цьому міжнародному договорі відсутня безпосередня вимога врегулювати певним чином загальну адміністративну процедуру. Але в Угоді головним принципом для посилення відносин між сторонами поряд із верховенством права названо належне врядування (good governance). Із цього випливає, що Україна повинна керуватись також і принципом доброго адміністрування (good administration) як складовою частиною належного врядування.

Розуміння змісту доброго адміністрування наведено в так званих актах «м'якого права», що носять рекомендаційний характер й орієнтують держави щодо певного напрямку розвитку законодавства. У зв'язку з цим назвемо Рекомендацію (2007)7 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам 20 червня 2007 року про добре адміністрування, в якій міститься систематизований перелік принципів доброго адміністрування, а також основні правила, що мали б міститись в адміністративно-процедурному законодавстві.

Історія розробки в Україні проекту закону про адміністративну процедуру сягнула вже 20-річчя і, начебто, підійшла до фінальної стадії – законопроект подано Кабінетом Міністрів України до Верховної Ради України [4].

Нині жоден законодавчий акт України не закріплює дефініцію «адміністративна процедура». У згаданому законопроекті запропоновано розуміти її як визначений законодавством порядок здійснення адміністративного провадження, натомість, адміністративне провадження — як сукупність процедурних дій, послідовно вчинених адміністративним органом, і прийнятих процедурних рішень із розгляду та вирішення адміністративної справи, що завершується прийняттям і, в необхідних випадках, виконанням прийнятого адміністративного акта. Вважаємо, що застосування в нормативно-правовому акті двох дефініцій, зміст яких тлумачитися одна через одну, лише створює

додаткове, необґрунтоване потребами юридичної техніки, навантаження.

В українській навчальній літературі наводиться наступне визначення адміністративної процедури: це структурований, нормативно закріплений порядок прийняття адміністративних актів, спрямований на вирішення конкретних справ у сфері публічного адміністрування, а в деяких випадках і виконання адміністративного акта [5, с. 7]. У законодавчих актах про адміністративну процедуру інших держав ця категорія тлумачиться як діяльність, спрямована на перевірку наявності умов, підготовку й видання адміністративного акта або на укладення публічно-правового договору (ст. 9 Закону ФРН про адміністративну процедуру [6, с. 113 - 183]), діяльність адміністративного органу з метою підготовки, видання і виконання адміністративно-правового акта, вирішення адміністративної скарги, а також підготовки, укладення або припинення дії адміністративного договору (ст. 2 Загального адміністративного кодексу Грузії [6, с. 186 - 262]).

Адміністративна процедура має свою внутрішню структуру, яка становить певну сукупність окремих елементів. Основними складовими адміністративної процедури є стадії, етапи й окремі дії, здійснення яких визначається логікою діяльності суб'єктів влади. Стадійність свідчить про рух і розвиток адміністративного провадження. Крім того, результат попередньої стадії є основою для наступної. Кожній стадії властиві специфічні компоненти: склад суб'єктів правовідносин; інформація, що збирається та використовується; документи, які складаються; рішення, що приймаються (проміжні, остаточні) тощо.

Першою (початковою) стадією адміністративної процедури слід назвати ініціювання провадження. Залежно від суб'єкта, якому належить ініціатива виникнення правовідносин, науковці поділяють адміністративну процедуру на такі види: 1) ту, що ініціює приватна особа (заявну); 2) ту, що ініціює суб'єкт публічного адміністрування (втручальну) [7, с.8]. Отже, і початок адміністративної процедури різниться у залежності від виду адміністративної процедури – заявної або втручальної.

З'ясуємо, з якими діями або рішеннями пов'язаний початок заявної адміністративної

процедури. Так, Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань» [8] встановлює, що державна реєстрація починається з моменту подачі заяви фізичною особою до державного реєстратора, нотаріуса або уповноваженої особи суб'єкта державної реєстрації. Ініціювання провадження щодо реєстрації речових прав на нерухоме майно відбувається шляхом подачі заяви та необхідних документів заявником (Закон України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» [9]). Про подання (отримання) заяви на проведення реєстраційних дій державний реєстратор невідкладно повідомляє власника об'єкта нерухомого майна, щодо якого подано заяву. Заяву подають до Міністерства юстиції та його територіальних органів, виконавчих органів сільських, селищних та міських рад, Київської, Севастопольської міської, районних у містах Києві та Севастополі районних державних адміністрацій, акредитованих суб'єктів та державних реєстраторів прав на нерухоме майно. Для реєстрації місця проживання фізична особа подає заяву з відповідними документами до виконавчого органу сільської, селищної або міської ради, сільського голови (у разі коли відповідно до закону виконавчий орган сільської ради не утворено) на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці, на яку поширюються повноваження відповідної сільської, селищної або міської ради, а також через центри надання адміністративних послуг (ЦНАП) до органу реєстрації. Вимагати інші документи ніж ті, що передбачені Правилами реєстрації місця проживання та Порядком передачі органами реєстрації інформації до Єдиного державного демографічного реєстру [10] заборонено. Державна реєстрація шлюбу здійснюється відповідно до Закону України «Про державну реєстрацію актів цивільного стану» [11]. Початковим етапом цієї процедури є подача заяви фізичними особами особисто або через представників, повноваження яких мають бути нотаріально посвідчені. Заява подається до відділу державної реєстрації актів цивільного стану Головного управління юстиції Міністерства юстиції України в Автономній Республіці Крим, головних управлінь юстиції в областях, містах Києві та Севастополі, районних,

районних у містах, міських (міст обласного значення), міськрайонних управлінь юстиції, виконавчих органів сільських, селищних і міських (крім міст обласного значення) рад.

Таким чином, заява подається до того адміністративного органу, який особа вважає компетентним у вирішенні такої категорії справ. У випадку, якщо орган не є компетентним із питань, зазначених у поданій заяві, то він зобов'язаний надіслати заяву за належністю. У цьому разі часом подання заяви буде вважатися момент отримання заяви компетентним органом, що у свою чергу, унеможливує повернення особі заяви з підстави пропущення строку, якщо такий встановлювався. Заява підлягає реєстрації відповідно до правил діловодства у день її надходження до адміністративного органу.

Законодавство визначає порядок проведення державної реєстрації. До стадії ініціювання можна віднести такі дії: 1) заповнення форми заяви про державну реєстрацію; 2) прийом документів за описом - у разі подання документів у паперовій формі; 3) виготовлення копій документів в електронній формі - у разі подання документів у паперовій формі; 4) внесення копій документів в електронній формі до Єдиного державного реєстру; 5) перевірку документів на наявність підстав для зупинення розгляду документів.

Проведення у справі може бути зупинене на стадії ініціювання. Закон передбачає підстави для зупинення розгляду заяви, які представлені вичерпним переліком. До них відносять: подання документів не в повному обсязі; невідповідність документів вимогам, встановленим законом; несплата адміністративного збору або сплата не в повному обсязі тощо. Цікавим є те, що законодавець відніс до підстав зупинення розгляду заяви порушення строку подання документів. Проте, така підстава, на нашу думку, є доречною для відмови у державній реєстрації. Зупинення оформлюється повідомленням, яке направляється заявнику.

На стадії ініціювання адміністративної процедури суб'єкт владних повноважень може прийняти рішення про відмову в задоволенні вимог приватної особи. Підставами для такої відмови є наступні: документи подано особою, яка не має на це повноважень; не усунуто підстави для зупинення розгляду документів

впродовж встановленого строку, державна реєстрація повинна проводитися в іншому органі державної реєстрації. Рішення про відмову оформлюється повідомленням, що направляється заявнику.

Ще один спосіб ініціювання заявної процедури – це подання приватною особою скарги. Законом України «Про звернення громадян» [12] визначено скаргу як звернення з вимогою про поновлення прав і захист законних інтересів громадян, порушених діями (бездіяльністю), рішеннями державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, об'єднань громадян, посадових осіб.

Норми вказаного Закону України дають змогу визначити суб'єктів розгляду адміністративної скарги, це – вищий орган або посадова особа в порядку підлеглості. Винятки стосуються Героїв Радянського Союзу, Героїв Соціалістичної Праці, осіб з інвалідністю внаслідок війни, чії скарги розглядаються першими керівниками державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій особисто. Скарга подається особисто громадянином або через уповноважену на це особу, а також законними представниками неповнолітніх або непрацездатних осіб. Строк, впродовж якого приватна особа наділена можливістю адміністративного оскарження, - один рік із моменту прийняття рішення, але не пізніше одного місяця з часу ознайомлення громадянина з прийнятим рішенням. Скарги, подані з порушенням зазначеного терміну, не розглядаються. Законодавцем передбачена можливість поновлення пропущеного строку за наявності поважних причин. Прийняття скарги підтверджується її реєстрацією та присвоєнням реєстраційного індексу.

Ініціювання іншого виду адміністративної процедури – так званої втручальної – полягає у вчиненні дій або прийнятті рішень суб'єктом публічного адміністрування. Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» [13] встановлює правило, що для здійснення перевірки орган державного нагляду (контролю) видає наказ (рішення, розпорядження), який має містити найменування суб'єкта господарювання, щодо якого буде здійснюватися захід, і предмет перевірки. Наступним етапом цієї процедури є

оформлення посвідчення (направлення) на проведення заходу державного нагляду (контролю), яке є чинним лише впродовж зазначеного в ньому строку здійснення заходу. Стадія ініціювання контрольної перевірки у сфері господарської діяльності завершується вимогою допустити посадових осіб органу державного нагляду (контролю) до проведення перевірки. При цьому такі представники влади зобов'язані пред'явити посвідчення (направлення) та службове посвідчення суб'єкту господарювання.

Земельні ділянки, а також інші об'єкти нерухомого майна, що на ній розміщені, можуть бути відчужені для суспільних потреб. Вказане питання регулюється Законом України «Про відчуження земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, які перебувають у приватній власності, для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності» [14]. Право порушувати це питання належить лише органам виконавчої влади чи органам місцевого самоврядування, спеціальним адміністраціям щодо управління територіями та об'єктами природно-заповідного фонду, особам, які отримали спеціальний дозвіл (ліцензію) на користування надрами, і підприємствам, які здійснюють будівництво, капітальний ремонт, реконструкцію, експлуатацію об'єктів транспортної та енергетичної інфраструктури, захисних гідротехнічних споруд, які погодили місце розташування таких об'єктів у випадках та в порядку, визначених ст. 151 Земельного кодексу України.

Відповідний орган у місячний строк із дня надходження такої пропозиції приймає рішення про викуп земельної ділянки, інших об'єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, для суспільних потреб. Наступним етапом цієї процедури є письмове повідомлення власника протягом 5 днів з дня прийняття такого рішення, але не пізніше, як за три місяці до їх викупу. У повідомленні зазначається необхідна інформація, а також додається план земельної ділянки (її частини), що підлягає викупу, і посвідчена в установленому законом порядку копія рішення про її викуп. На цьому стадія ініціювання втручальної адміністративної процедури завершується.

Висновки. З проведеного аналізу зробимо такі висновки. По-перше, початок адміністративної процедури різниться в залежності від її виду. У заявній процедурі ініціювання провадження здійснюється шляхом подання приватною особою заяви або скарги до суб'єкта публічного адміністрування, уповноваженого на розгляд і вирішення порушеного у такому зверненні питання. Стадія ініціювання заявної адміністративної процедури включає в себе такі етапи: подання заяви, реєстрація заяви, перевірка поданих документів на предмет відповідності вимогам законодавства. Втручальна процедура починається виданням управлінського рішення (наказу, розпорядження тощо), що містить вимогу до приватної особи виконати покладений на нього законодавством обов'язок, і повідомленням приватної особи про видання такого акту.

По-друге, особі не може бути відмовлено в прийнятті та реєстрації заяви. Це положення гарантує особі право на звернення до адміністративного органу та зменшить кількість безпідставних відмов у прийнятті та реєстрації заяв. Із моменту реєстрації звернення адміністративна справа вважається порушеною.

По-третє, факультативними етапами стадії ініціювання процедури є залишення заяви без руху, надіслання заяви за належністю. У законопроекті «Про адміністративну процедуру» передбачено можливість залишення заяви без руху. Ця дія є аналогічною тій, що існує в адміністративному судочинстві, і є тимчасовим заходом, який застосовується адміністративним органом із метою усунення заявником недоліків заяви та дотримання порядку її подання. У разі усунення недоліків у строк, установлений адміністративним органом, заява вважається поданою з дня її подання. При цьому строк розгляду справи продовжується на період усунення недоліків заяви (на період залишення заяви без руху). Проаналізоване положення покращує становище заявника у випадку вчасного подання заяви. Таким чином, дана норма є гарантією забезпечення реалізації наданого ст. 40 Основного Закону України права направляти індивідуальні чи колективні письмові звернення або особисто звертатися до органів державної влади, органів місцевого самоврядування та посадових і службових осіб цих органів, які зобов'язані розглянути

звернення і дати обґрунтовану відповідь у встановлений законом строк.

По-четверте, по завершенню стадії ініціювання приймається процедурне рішення про подальший рух адміністративної справи або про відмову в задоволенні права. Рішення про відмову є таким актом, що приватна особа може оскаржити в адміністративному або судовому порядку, що наділяє його значимістю як для особи, так і для адміністративного органу, який при ухваленні такого рішення зобов'язаний мотивувати відмову. Управлінське рішення,

яким ініціюється втручальна процедура (наказ про проведення перевірки діяльності суб'єкта господарювання, рішення про викуп земельної ділянки та об'єктів нерухомості, що розміщені на ній, для суспільних потреб), також можуть бути оскаржені його адресатами в адміністративному або судовому порядку.

Список використаних джерел:

1. Бойко І.В., Зима О.Т., Соловйова О.М. Адміністративна процедура як інститут адміністративного права. *Питання адміністративного права*. Книга 2. 2018. С. 140 – 151.
2. Мельник Р.С. Система адміністративного права України: монографія. Х.: Вид-во Харківського національного університету внутрішніх справ, 2010. 398 с.
3. Ежегодник публичного права 2018: Принципы административных процедур и административного судопроизводства. М.: Инфотропик Медиа, 2018.
4. Проект Закону України від 28.12.2018 р. «Про адміністративну процедуру». URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=65307.
5. Адміністративна процедура: навч. посіб. / [І.В. Бойко, О.Т. Зима, О.М. Соловйова, А.М. Школик]; за заг. ред. І.В.Бойко. Харків: Право, 2019. 206 с.
6. Сборник законов об административных процедурах. М.: Инфотропик Медиа, 2016. 444 с.
7. Адміністративна процедура: конспект лекцій / І.В. Бойко, О. Т. Зима, О. М. Соловйова; за заг.ред. І. В. Бойко. Харків: Право, 2017. 132 с.
8. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань: Закон України від 15.05.2003 № 755-IV. Дата оновлення: 31.01.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#n467> (Дата звернення 26.03.2019).
9. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень: Закон України від 01.07.2004 № 1952-IV. Дата оновлення: 04.02.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1952-15#n225> (Дата звернення: 26.04.2019).
10. Про затвердження Правил реєстрації місця проживання та Порядку передачі органами реєстрації інформації до Єдиного державного демографічного реєстру: Постанова Кабінету Міністрів України; Правила, Форма типового документа, Запит, Картка, Заява, Довідка, Повідомлення, Порядок від 02.03.2016 № 207. Дата оновлення: 02.09.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/207-2016-%D0%BF> (Дата звернення: 26.03.2019).
11. Про державну реєстрацію актів цивільного стану: Закон України від 01.07.2010 № 2398-VI. Дата оновлення: 04.02.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2398-17> (дата звернення: 26.03.2019).
12. Про звернення громадян: Закон України від 02. 10. 1996 № 393/96-ВР. Дата оновлення: 11.10.2018. URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show> Дата звернення: 28.03.2019.
13. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності від 05.04.2007 № 877-V. Дата оновлення: 04.04.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16#n140> Дата звернення: 28.03.2019.
14. Про відчуження земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, які перебувають у приватній власності, для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності від 17.11.2009 № 1559-VI. Дата оновлення: 25.03.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1559-17> Дата звернення: 28.03.2019.

References:

1. Boiko I.V., Zyma O.T., Soloviova O.M. Administratyvna protsedura yak instytut administratyvnoho prava. *Pytannia administratyvnoho prava*. Knyha 2. 2018. S. 140 – 151.
2. Melnyk R.S. Systema administratyvnoho prava Ukrainy: monohrafiia. Kh.: Vyd-vo Kharkivskoho natsionalnoho universytetu vnutrishnikh sprav, 2010. 398 s.
3. Ezhehodnyk publychnoho prava 2018: Pryntsypy admynystratyvnykh protsedur y admynystratyvnoho sudoprovyzvodstva. M.: Ynfotropyk Medya, 2018.
4. Proekt Zakonu Ukrainy vid 28.12.2018 r. “Pro administratyvnu protseduru”. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=65307.
5. Administratyvna protsedura: navch. posib. / [I.V. Boiko, O.T. Zyma, O.M. Soloviova, A.M. Shkolyk]; za zah. red. I.V.Boiko. Kharkiv: Pravo, 2019. 206 s.
6. Sbornyk zakonov ob admynystratyvnykh protsedurakh. M.: Ynfotropyk Medya, 2016. 444 s.
7. Administratyvna protsedura: konspekt leksii / I.V. Boiko, O. T. Zyma, O. M. Soloviova; za zah.red. I. V. Boiko. Kharkiv: Pravo, 2017. 132 s.
8. Pro derzhavnu reiestratsiiu yurydychnykh osib, fizychnykh osib - pidpriumtsiv ta hromadskykh formuvan: Zakon Ukrainy vid 15.05.2003 № 755-IV. Data onovlennia: 31.01.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#n467> (Data zvernennia 26.03.2019).
9. Pro derzhavnu reiestratsiiu rechovykh prav na nerukhome maino ta yikh obtiazhen: Zakon Ukrainy vid 01.07.2004 № 1952-IV. Data onovlennia: 04.02.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1952-15#n225> (Data zvernennia: 26.04.2019).
10. Pro zatverdzhennia Pravyl reiestratsii mistsia prozhyvannia ta Poriadku peredachi orhanamy reiestratsii informatsii do Yedynoho derzhavnoho demohrafichnoho reiestru: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy; Pravyla, Forma typovoho dokumenta, Zapyt, Kartka, Zaiava, Dovidka, Povidomlennia, Poriadok vid 02.03.2016 № 207. Data onovlennia: 02.09.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/207-2016-%D0%BF> (Data zvernennia: 26.03.2019).
11. Pro derzhavnu reiestratsiiu aktiv tsyvilnoho stanu: Zakon Ukrainy vid 01.07.2010 № 2398-VI. Data onovlennia: 04.02.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2398-17> (data zvernennia: 26.03.2019).
12. Pro zvernennia hromadian: Zakon Ukrainy vid 02. 10. 1996 № 393/96-VR. Data onovlennia: 11.10.2018. URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show> Data zvernennia: 28.03.2019.
13. Pro osnovni zasady derzhavnoho nahliadu (kontroliu) u sferi hospodarskoi diialnosti vid 05.04.2007 № 877-V. Data onovlennia: 04.04.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16#n140> Data zvernennia: 28.03.2019.
14. Pro vidchuzhennia zemelnykh dilianok, inshykh obektiv nerukhomoho maina, shcho na nykh rozmishcheni, yaki perebuvaiut u pryvatnii vlasnosti, dlia suspilnykh potreb chy z motyviv suspilnoi neobkhidnosti vid 17.11.2009 № 1559-VI. Data onovlennia: 25.03.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1559-17> Data zvernennia: 28.03.2019.